

LAMPA POSVÁTĀ.

Od

Jeho Eminenci

kardinála Mikuláše Wisemana.

Přeloženo s povolením ~~Uč.~~ J. E. n. p. spisovatele.

V Praze.

Tiskem Rohlíčka a Sieverse, v arcibisk. Seminári.

—
1 8 5 9.

Předmluva.

Jest tomu asi 30 let, co se mezi učenci, spisovateli, kněžími v Církví katolické stkvěje jméno, které rozhlášené široko daleko, stalo se chloubou a radostí každé křestanské duše. Jest to JEmin. kardinál *Mikuláš Wiseman*. V dřevních podáních rozmanitých národův potkáváme se s bájí o lidech, kteří, ať se již dotekli čehokoli, vše proměňovali v zlato. Co tam bájí, u kardinála Wisemana jest pravdou. V rukou výtečného tohoto knížete Církvě všecko nabývá vyššího rázu; každý jeho čin a krok směřuje na oslavu jména Hospodinova; každá věc, druhdy sebe nepatrnější, hodí se jemu za prostředek, jímž srdce budí k poznání a rozpaluje k milo-

vání Boha. Nelze nám tuto po-ukazovati na veliké činy veřejného, blahodějného života jeho, na činy, kterými vepsal jméno své na přední listy v dějinách Církve u Angličanův : nač bychom rádi vůbec obrátili zřetel, jsou — *spisy* výtečného tohoto kardinála. Mámeť od něho díla učená, máme výklady o člancích víry a posvátných obřadech Církve, máme rozpravy časopisecké a rozbory kritické ; máme řeči, jež měl tu v chrámech onde ve shromážděních, zde k lidu všelikého druhu, tam u prostřed vybraného společenstva ; máme *Fabiolu*, máme i *dramatickou báseň* : avšak nejevili se kardinál Wiseman v každém oboru a ve všeliké práci co mistr, bohatý duchem vševládného Slova? Nasvědčuje tomu i na pohled nepatrný *obrázek*, jež tuto v překladu českém podáváme. Jak prostá jest osnova celé té povídky ; jaké vznešené pravdy září nám tu z obrazu, nastíněného pérem nevšedního mistra ! Jakými nebeskými pomysly a city oplývá duše při světle právě „*posvátné lampy*,“ kterouž důmyslný a zbožný kardinál zavěsil ve svatyni Církve ! — Co divu tedy, že ušlechtilý přítel

náš, spanilomyslný kněz *K. Prucha*, ředitel arcibiskupského semináře v Praze, jedva se mu byla do rukou dostala stkvoucí ta „*lampa*,“ — ihned uchýlil se k JEmin. kardinálovi, žádaje o povolení, aby dotčený spisek i v českém jazyku mohl vyjít na světlo; ihned postaral se o přeložení jeho. — A tak povstal překlad; tak povolení k vydání překladu nabyli jsme listem, jímž JEminenci svrchu jmenovaného přítele našeho poctiti ráčil. Píšeť takto:

„Rád svoluji k žádosti, aby se spisek „*Lampa posvátná*“ přeložil do řeči české. Prácička ta není nová, nýbrž před mnohými lety již vyšla ve sbírce jisté, vydávané ku prospěchu chudým. Později vydána jest též o sobě bez udání jmena spisovatelova; až pak posléze přeložená v Itálii, dostala se vůbec u veřejnost.

Vzdávaje vřelé díky za lásku, jakovéž se i knížce i spisovateli jejímu dostává, prosím, byste mne na modlitbách svých poručena činili Bohu.

V Londýně na neděli Květnou 1859.

Kard. **M. Wiseman**, m/p.

A tak již klademe do rukou bohomyslných čtenářův našich knižičku, nevelkou sice objemem, ale vzácnou obsahem i duchem, který vane v ní. Bohdejž, by „*posvátná lampa*“ stala se každému čtoucímu pramenem rozkoše, jakovou při světle jejím srdce naše okřívalo a duše plésala! — Bohdejž, by osvícený kardinál sám co slunce, zářící světlem milosti nebeské, svítil a zářil dlouho ve svatyni Církve Boží na oslavu jména Páně!

V Praze o slavnosti sv. Víta, mučeníka, patrona církve české. L. P. 1859.

Kz. *Václav Štulc.*

I.

Lampa jasně svítí.

„Kdo mi dá, abych byl jako za měsíců předešlých, jako za dnů, v nichžto Bůh ostříhal mne, když svítla svíce jeho nad hlavou mou?“ Job. XXIX., 2, 3.

V horách Pyrenejských nedaleko po-
mezí Španělského, na pahorku, čili jak
lidé vůbec říkali „na kopečku Marie Pan-
ny,“ stávala v předešlém století prastará
kaple, zasvěcená Rodičce Boží. Zevně
byla to kaplička pevná sice, ale sprostá,
neouhledná; za to však uvnitř vynikala
bohatou okrasou. Na oltáři stkvěly se roz-
ličné ozdoby ze stříbra. Po stěnách za-
věšeny byly četné obrazy, nápisy a jiné
vzácné, stříbrné oběti — památky to, jež tu
okolní, zbožní vesničané skládali za pří-
činou milostí, obdržených na přímluvu
Rodičky Boží. Kapla ta zajisté po celém

okolí na mnoho mil byla rozhlášená co svatyně, ku které na kopeček Rodičky Boží, nejinak než jako na místo poutnické scházivali se poutníci. Na oltáři nalezal se stkvostný svatostánek, v němž se chovalo nejsvětější Tělo Páně. Hned za ním, a něco výše nad ním povznášela se krásná socha neposkvrněné Panny s nebeským Ježíškem téměř ve skutečné životní velikosti. Bylo to dílo dávnověkého sochaře, jenž je byl v bílém mramoru vytesal. Byla to socha tak spanilá, že každý, kdož ji uzřel v příznivém světle pokládal ji za nevyrovnané dílo mistrovské, jež by každému, sebe lepšímu umělci jen ke cti sloužilo. Celou tvářností Matky Boží zajisté pronášela se nevýslovná dobrota i jemnost; vzezření Ježíškovo vynikalo pak zároveň vznešeností a vábilo přívětivostí.

Před oltářem, jak to bývá obyčejně ve chrámech a kaplách katolických, visela stříbrná lampa, jež dnem i nocí osvětlovala svatyni, a nikdy, ani za noci sebe bouřlivějších, neuhasla. Vesničané z celého okolí snášeli nejdřívější olej ze svých

olivových sadův, a sice nad potřebu. Nábožní horalé nečinili pak to nadarmo. Světlo lampy té posvátné bylo v celém okolí věci vedle důležitou; bylať to svítilna, čili ať lépe dím, byla to hvězda, která každého, kdož by se byl v noci poněkud opozdil, bezpečně doprovázela k domovu. Za tou příčinou byla též v kapličce právě tak zavěšená, že jasnou záři světla jejího kulatým okénkem nade dveřmi daleko-široko spatřiti lze bylo. Ze všech skoro okolních vesnic pěšina okolo kapličky vedla cestujícího dolů na rovinu, kde již řádná silnice byla ražena. Pěšinka ta u zounká točila se po skalnatém úbočí, a hned podle ní čuměla hluboká propašť. Cestující mohl směle kráčet po pěšině ku předu, pokud se mu před očima míhalo světlo lampy ze svatyně, jakmile je ale zakryla vyčnívající skála, třeba bylo vždy uhnouti se v pravo, aby se chodec, pozvolna sestupuje dolů, bezpečně dostal na silnici. Dalo-li se pozor na lampu, nelze bylo zablouditi. A skutečně není slýcháno, že by kdo byl na té pěšině přišel k úrazu. Lampa, sloužící především

účelům náboženským, stala se zároveň i vezdejším dobrodiním okolní krajiny. Ze stánku od oltáře vycházelo jasné světlo, osvěcující drsnatou a nebezpečnou cestu v horách, převěrný to zajisté obraz vezdejší pouti pozemské. — Myšlenky samotného poutníka obracely se pak bezděky na místo posvátné, kdež mu průvodní hvězda jeho zářila před oltářem Beránka Božího; mysl jeho rozpomínala se na Prozřetelnost Boží, jež nikdy nedříme, a s výšin nebeských paprsky milosti své vysílá do plačtivého údolí našeho, aby nás tím spíše doprovodila do stánkův nebeských k žádoucímu konci lidského putování.

Vedle kaply stál neouhledný malý domek, obydlí to kněze, jenž tu na samotě život bohabojný trávil, jsa zároveň i duchovním pastýřem okolní krajiny, jelikož farní chrám Páně byl poněkud vzdálený.

Pod kopcem na silnici, as malé půl hodinky od kaply rozkládala se chudinká vesnička, obývaná téměř samými drvoštěpy, kteří v okolních lesích pracovali.

Mezi roztroušenými domky vynikal zvláště jeden příjemným, milým a úhledným zevnějškem, ačkoliv jinak byl malý a nuzný jako ostatní chaloupky. V domku tom žili mladí, blažení manželé, kteří pilností svou a životem ctnostným nad jiné v celém okolí vynikali. Pierrot, tak se jmenoval muž, pracoval pilně a neunaveně v lese; manželka jeho Anna, nevadila-li jí péče o domácnost, sedávala u přeslice, majíc na očích jedinkou dcerušku, která si na zemi pohrávala. Dcerušce té šlo teprv na třetí rok; avšak již jevily se u ní čilý rozum a nevšední nábožnost. Všecka děvčata po vůkolí křtila se na jméno Bohorodičky, a tudíž i dceruška Pierrotova sloula *Marie*. Panenka tato byla potěchou rodičům; spojovalať se v ní zajisté s živostí a veselostí věku dětinského i dobrotou a jemností srdce. A proto spočívaly nyní zraky jejich s veškerou péčí něžné lásky na útlém děvčátku.

Po nějaký čas pozorovali rodičové se zármutkem, jak miláček jejich poznenáhla chřadne a čilá mysl při něm se tratí. Několik dní nechtěl se o tom jeden druhé-

mu zmíniti; konečně ale uznali, že třeba zavolati lékaře, neb Marie den ode dne více bledla, hubeněla, slábla. Než lékař neznal nižádného léku proti neduhu, osvědčuje, že by se dceruška jedině zázrakem pozdraviti mohla. Zpráva ta zarmoutila ještě více rodiče tak, že klesali zármutkem. Avšak útěchy a pomoci nenalezajíce na zemi, tím vroucněji obrátili se k Bohu, ježž byli ovšem i dříve již vzývali.

Kdysi za krásného večera podzimního ubírali se zarmoucení rodičové volným krokem po úzké pěšině ke kapličce. Matka nesla na ruku drahocenné břímě, jež ji ovšem tolik netížilo, jako bolest a zármutek na srdci; — neslať slaboučkou dcerušku svou, jižto, ač byl večer příjemný a teplý, pečlivě byla zaobalila.

Když pak se takovou měrou přiblížili ku kapličce, bylo ještě hezky světlo, a vesničané, navracující se právě z práce, modlili se tam. Dvěře stály otevřené. Poslední paprsky zapadajícího slunce vnikající do svatyně, barvily ji zlatoskvoucím leskem tak, že ozdoby a nářadí na oltáři a obrazy po zděch třpytily se právě

královskou nádherou. Zdálo se, jako by to byla hodina, kdežto lze důležité a smělé prosby přednášeti před stolcem Všemohoucího. Velebná síň krále králův zdála se býti upravena všelikým leskem, aby se zde mohly rozléhati chválozpěvy srdcí, rozjařených radostí, aby se tu přiměřeným způsobem mohly rozdávatí poklady hojné milosti Boží. Vesničané, modlíce se k Rodičce Boží, nemohli téměř ani snéstí jasných paprskův slunečních, jež se odrážely od stříbra na oltáři. Klečící pak tady v lesku světla Božího, mnohem nádherněji a ozdobněji byli přioděni, než druhdy nad jiné bohatší a marnější velmoži tohoto světa. Prostý oděv jejich skvěl se bohatě, ozdobený zlatým štětcem nebes; hlavy jejich byly ověnceny leskem paprskův slunečních, a všickni s zanícenou tváří, zaslzenýma očima pohlíželi toužebně k Tomu, před Nímž všechna sláva pozemská není právě ničím. V tom tu zavzněly velebné zvuky varhan, a zbožní vesničané zanotili prostou sice ale dojmavou, srdečnou píseň.

Co se to dalo v kapličce, Pierrot s

manželkou svou vkročili do svatyně. Zastavili se ale bezděky, jako by jich nějaká moc tajemná byla zadržela. Jasná záře světél, ty zlaté paprsky sluneční, spokojené tváře a nábožný zpěv shromážděného lidu nesusouhlasily se smutkem v sevřeném, úzkostlivém, bolestném srdci jejich. Přicházejíce, nedomnívali se, že by tu dojíti měli výhradní nějaké přízně, oni hodlali toliko pokorně vyžádati sobě smilování, milosti a míru ve svém zármutku. Ale zastyděli se oba, že měli tak málo důvěry, a směle užili práva, jež vedle učení víry každému nešťastníku přísluší. I vstoupili do kaply a přiblížili se k stupňům, vedoucím na horu k oltáři. Tu položila matka churavou dcerušku svou, načež oba vrhli se na kolena, a oči zaslzené zakryli před leskem slunečním. Dlouho trvala vroucí, úpěnlivá modlitba jejich. Zatím umkl zpěv vesničanův, umkly varhany; nábožní horáci tratili se jeden po druhém. Staříčkový poustevník přivřel dvěře, jimiž ještě poslední paprsky s večerního nebe vnikaly do svatyně, popošel k otci zarmoucenému a pošeptal mu: „Já dvěře toliko přivřel.

Zůstaňte si tu, pokud vám bude libo. Nebojte se! Pán vás potěší a na přímluvu nebeské své Matky zajisté vyslyší modlitbu vaši.“ — Staříčků sluha Boží nebyl jako druhdy v Starém Zákoně Heli, kterýž Annu, matku Samuelovu vyplínil proto, že se ve stanu Hospodinově vroucně modlila. —

Na slova poustevníkova oba spustili ruce a pozdvihli oči. Mimo ně s dítětem nebylo tu již nikoho. Velebné ticho vládlo kolkolem. Nebylo tu světla mimo plamínek zářící lampy, jež visela mezi nimi i oltářem. Zavěšená v povětří, vypadala jako stříbrný pramen milostného světla, jež nevynikalo paprsky, nesypalo jisker ohnivých, neplápolalo nejistým měnivým leskem, nýbrž mile a stejně rozbíhající se na vše strany, milým, jasným, světlým kruhem zářilo u prostřed svatyně, to ale tak, že se odtud milostným proudem po celé svatyni ku klenutí i ku stěnám rozlévalo. Bylo pak to světlo, jež poklidnou, utěšující mocí svou působilo na oko. Zdálo se, že se ve světle tom hluk a šum ozvatí nesmí, smích, hlasitý hovor a ne-

vrlý křik v záři té byly by zněly jako rouhání. Zdáloť se, jako by světlo to naplňovalo vzduch obzvláštní jakousi milou, příjemnou teplotou, tak že v líbezném tomto vzduchu nikomu nebyvalo studeno. Záře ta milostná dodávala též každé, sebe nepatrnější věci obzvláštní jakési krásy; při neúhledných památkách, jež se příčinou obdržených milostí rozvěšovaly na oltáři, při prostičkách obrazech na stěnách trátily se všeliké nedokonalosti, a významnější tahy na týchž předmětech jevily se tím patrněji, tak že se všecky zdály býti díly uměleckými. Obzvláště ale působila záře tato v ducha samého člověka. Bývalo mu tu, jako by se světlem tím zářícím v prsou rozněcovati mělo vnitřní uspořádání; neboť posvátné světlo, ježto svítící jasně a tiše, nad city rozjařenými vládlo, osvěcovalo duši jeho, cit rozněcovalo, pýchu a hrdost krotilo, hněv chlácholilo, zatvrzelé srdce obměkčovalo a urovnávalo záhyby zlých myšlének a chtíčův. Duše člověčí ve světle tom jemněla i měkla i stávala se přístupnější něžným a vroucím pocitům lásky Boží.

Ty a takové city rodily se též ve srdci nešťastných rodičův. A proto upřeli vroucně zraky své na obraz nejsvětější Rodičky a Božského Synáčka jejího, jimžto se v lících nikdy nejevila taková útrpnost a dobrota, jako právě nyní při jasném světle, rozcházejícím se z lampy. Oni poznali, že jsou nyní na místě, kdež mohou modlitby a přání svá důvěrně přednáseti Bohu. Okamžení toto i místo přispívaly samoděk, že se povznášel duch jejich na perutích modlitby vysoko do nebes, a že dlouho — předlouho s vroucím srdcem modlili se k Bohu za dítě nemocné. Modlitba jednoho lišila se sice způsobem a slovy od modlitby druhého: avšak oba předce to samé žádali od Boha. Oba slibovali jednohlasně, pakli se dítě pozdraví, že je po celých sedm let v bílé roucho odívati budou na znamení, že je v lásce a pobožnosti zaslibují Matce Boží; oni pak sami že každý týden po celý den dobrovolně postiti se budou.

„Ano,“ tak modlil se Pierrot, srdce maje zanícené citem, „ano, nechať jest čistá a bílá jako lilie, jejížto kořeny na-

pajejí se vlahou sněhu na horách, ať jest jako květina polní před oltářem Páně! Nechať se stkvěje ve svatyni Jeho jako lampa, visící nad ní; ctnosti její nechať se mile září na místě posvátném, když s vděčností klečeti bude tu, kde leží nyní. Ó ponechej nám ji, Otče náš na nebesích, nezhasínej světla očí našich; nedopouštěj, aby se nám smrt dotknula dítěte, jež Ti tu věnujeme, jakož se nikdy neosmělí ruka svatokrádežníková uhasiti svatý plamen, plápolající před oltářem Tvým!“ — —

Zatím co se rodičové modlili, dceruška po celý ten čas spala tiše. Jak se zdálo, spánek byl pokojnější a zdravější než od několika neděl. Rodičové pokládali to za první znamení, že se dcerušce poněkud ulehčilo. Bylo již pozdě na noc, když byli domů došli; — dítě vždy ještě spalo, a druhého dne očividně se zotavovalo. Několik dní na to seděla panenka opět na obyčejném místě svém u nohou matčinyh. —

Marie byla od té doby, co se uzdravila, *„vovové ou blanc“* jak se ve Francou-

zích říká, to jest pannou zasvěcenou Bohu, a tudíž byla přioděna v bílé roucho. A tu již den po dni vždy více prospívala v moudrosti a pobožnosti. Dobroduší vesničané z celého okolí měli ji vůbec za pannu, milostmi zvláštními nadanou od Boha, a protož rádi postoupili jí čestné místo v kapli, právě to místo, kdež ji byli rodiče v nemoci její položili. Na místě tom posvátném zbožná Marie, když byla povyrosla, vyklečela bez pohnutí mnoho hodin. Když pak se večerní dobou okolní vesničané v temných šatech svých scházivali v kapli, Marie ve svém bílém rouše, ozářená jsouc světlem věčné lampy, vynikala nade všecky, jakoby skutečně se naplniti měla modlitba otce jejího: — zbožná panna zdála se býti světlem, osvěcujícím temné postavy okolo ní. V tichém rozjímání a na modlitbách vroucích, před oltářem osvěceným září lampy posvátné, docházelo srdce její blaženosti nevýslovné. Červánky večerní, lesk slunečního světla letního času za krásného dne půvabem svým nedojímaly oka jejího tolik, jako skromné paprsky věčné lampy ve svatyni. Jí zdá-

lo se, jakoby se z posvátné lampy té vůkol rozlévalo světlo takové jasné a čisté, že jí tu nebylo lze leč v myšlénkách svatých, andělských se kochati, a ústa její hlaholiti musila slova srdečná, bohulibá. Jí se zdálo, jako by se nebešťané na světle tom vyhřívali, a cherubové vznášeli se na lehkých obláčkách, rozkládajících se okolo plaménku. A netoliko oku viděla se býti spanilou tajemná, významná ta záře: i sluch její doslychal podivné líbezné zvuky — hlasy, ježto šepotaly modlitby, podobné jejím, — utěšené, dušené zvuky, jakoby se duchové jemně probírali ve strunách na harfě. Ano, bývalo jí tak, jakoby záře ta rozlévala vůni líbeznou co balsám a kadidlo duchovního nadpozemského způsobu. Slovem: nížádné místo na zemi nezdálo se jí býti tak blízké nebesům, nikde jí nebylo lépe, nikde neunášela se tak čile na perutích touhy k nebesům, jako v osamělé svatyni této, pokud v ní svítila hvězda její.

Zpozorovalo se již, že osoby, které po delší čas spolu zacházely, znenáhla nabývají tudíž obzvláštní jakési podobno-

sti, tak že by lze bylo pokládati je za blízké příbuzné. A tak smýšleli též mnozí, že malá naše Marie, jež tak často a tak dlouho trvávala na kolenou před krásnou sochou neposkvrněné Panny, při jasné záři lampy věčné vzhlížejíc k přejasné královně nebeské, vždy víc a více podobá se jemnému obličejí na soše mramorové, jakoby živým byla odleskem, socha pak mrtvým obrazem též prvotní podobizny Matky nejsvětější.

II.

Lampa se kalí.

„Nada bezbožných daleko buď ode mne. Kolikráte svíce bezbožných uhašena bývá, a přichází na ně povodeň, a Bůh je poděluje bolestmi v prechlivosti své.“
(Job XXI., 16, 17.)

Celých šest let uplynulo již od té doby, co Pierrot s manželkou svou Marii věnovali Bohu. Byla to léta nezkalené blaženosti a stálého štěstí. Než pod střechou Pierrotovou nastala proměna, kterouž se blaženost ta žalostně pokalila, zármutek pak i starosti a hoře se tam zahostily.

Skoro týchž časův usadili se totiž v sousedství dva cizinci s rodinami svými. Byli to hrubí lidé: nikdo jich neznal. — Koupivše si tu kus země, něco opodál ode všech jiných stavení, vystavěli si prostranné dřevěné domky, podobné chyžím

ostatních horálů. Pokud stavěli, neradi to viděli, jestliže se někdo na ně díval. Když měli stavení hotové, nepřipouštěli k sobě nikoho, všemožně straníce se jiných. Muži, jak se zdálo, neměli žádného zvláštního zaměstnání; manželky jejich byly lenošné a špinavé: nic však méně zdálo se, že se těmito lidem lépe vede, než ostatním sousedům. — V neděli a ve svátek šativali se čistě, úpravně a bohatě. Nikdo nevěděl, co by si měl o nich mysliti; vůbec panovalo tu jakési tajemství.

Několik měsícův na to, co se byli cizí ti lidé přistěhovali pod „kopeček Marie Panny,“ manželka i dcera zpozorovaly na Pierrotovi obzvláštní změnu: — on se štítil práce — patrně též méně si jí hleděl. Výdělků jeho se den po dni více ztenčovaly. On se stal nemluvný, zarytý, mrzutý; byloť na bledni, že má ponejprv něco na srdci, cožby rád ukryl před rodinou. — Druhdy spěchával z práce domů, jen aby okřál a povyrazil se s manželkou i dcerou; nyní musili naň často dlouho do noci čekati v úzkosti a zármutku. Když

pak přišel, býval všecken nevrlý a nemluvný, někdy jen lecjakous malichernou výmluvou se omlouvaje, že se tak opozdil. Posléze jednoho dne zrána ubíraje se do práce, řekl k manželce: „Anno, dnes přijdu bezpochyby trochu později domů; nerad bych, abys na mne čekala. Mám něco důležitého opatřiti, a musím na to snad celou noc vynaložiti.“ Na ta slova Pierrot ihned z domu odkvapil, aby k otázkám manželčiným odpovídati nemusil.

Ach, byl to tehdáž smutný den pro matku i dceru. Ubohé po celý den bály se jedna na druhou promluvit: jedna ukrývala slze druhé; neboť Marie, ač jí bylo teprv 8 let, měla již tolik rozumu, že nahlížela, otec její že není na pravé cestě. K večeru obě, puzené týmž citem, spěchaly na kopeček k Matce Boží, chtějíce tam na modlitbách u oltáře jejího vylíti zármutek svůj a dojíti útěchy. Marie poklekla na své obyčejné místo pod lampou; oči a srdce její utkvěly na obraze Rodičky Páně, a brzy ponořila se všechna ve hluboké rozjímání.

Marie myslila na Rodičku Boží, když

se s hory Kalvárie ubírala do opuštěného domku; ona pomněla na žalostnou její večeri, na smutný příbytek, na trapné lůžko, na hořké odpočinutí onoho dne, přeplněného úzkostí. Porovnávala pak trápení své s bolestmi těmito nejsvětější Rodičky. — Jak nepatrné bylo utrpení její! Oči její viděly roucho, postříkané krví z prsou božské spravedlnosti; ušima pronikaly jí do srdce rány kladiva, jež do rukou i nohou zaráželo hřeby; láskyplné srdce této Rodičky Boží probodeno jest mečem bolestí; na těle, na duši její spočívalo břímě utrpení, jež by železné tělo, diamantovou mysl bylo zdrtilo, jež ona však nebeskou trpělivostí svou snéstí dovedla. — Proti tomuto moři bolestí zdálo se býti dítku milosti utrpení, jež na ně seslati ráčil Bůh, nepatrnou toliko krůpějí. Marie představovala sobě Rodičku Boží v tichoucké, skromné chyžce, kamž ji byli přátelé její doprovodili; ona ji viděla v té tiché noci samotnou. Světlo lampy, v nížto snad hořel ještě olej ze zahrady Gethsemanské, padalo na bledý obličej Matky Boží, znamenáný hořem tohoto je-

diného dne více než utrpeními všech minulých časův. Světlo to stkvělo se před očima jejíma v slzách, plynoucích z nebeských očí nejsvětější Panny. A z lampy té, kterážto jedinká při Rodičce Boží ještě bděla, rozlévaly se tu onde paprsky útěchy po smutné komnatě a padaly ve smutnější srdce. Zbožné vroucí dítko ve své prostotě velebrlo bledé míhavé to světýlko, jež oné trápne noci svítilo Rodičce Boží. Byloť pak jí, jakoby plamének nad ní, z něhož světlo vycházelo a padalo tu na ni, tam na obraz Bolestné Královny, věrným byl obrazem onéno lampy, jež opuštěný stánek osvěcovala. A takovou měrou lampy ukájela srdce nevinného děvčete, učíc je, bolest svou spojovati s největším utrpením, jež viděno na zemi. Bohabojné panence bylo, jakoby trpěla spolu s královnou nebeskou, požehnanou mezi všemi ženami; mrákota pak, jež byla prvé kalila duši její, osvícena jest paprskem takovým milostným a jasným, jako byl onen, který se rozléval ve stínech chyžky, zasvěcené přítomností a hořem Rodičky Boží. —

Po takovém rozjímání nabyla Marie dosti síly, že se s oddaností do vůle Boží mohla zase domů odebrati. Dříve však, než byla povstala od modlitby, zavázala se nebeskému Otci svému prostřednictvím blahoslavené Panny zvláštním slibem, o čemž se ovšem ani matce nezmínila. I bylo jí, jako by Bůh byl slib její na jisto přijal, a to jí poskytovalo zvláštní útěchy.

Než nesluší sobě mysliti, že by takovéto útlé dítě tak samostatně mysliti a jednati nemohlo, jak jsme právě vypravovali. Člověk krátkozraký ve světě nebývá s to, pojmouti, jak v Církvě svaté milostí Boží druhdy i děti dozrávají skrze Toho, jenž „chválu pro nepřátely své dokonal z úst nemluvňátek a požívajících prsy, aby zkažil nepřítel a mstitele.“ — Často slýcháme ve světě o časně vyvinutých vlohách dětcích; málo kdy ale se proslýchá o ctnostech, a předce jest jedno i druhé podle přirozeného běhu možné. Nalezáme pak na to krásné příklady v životech svatých, jako v životě sv. Rosy Limánské, sv. Maří Magdaleny z Pazzis, sv. Kateřiny Sienské. Podobné příklady vyskytují se

i za našich časův, a my sami viděli — poznali jsme takové dítky.

Kdyby rodičové, obzvláště ale matky, uměly dítky své hned od kolébky odcho-
vávati Bohu; kdyby přílišně nepovolující
dětinským náklonnostem jejich, nelichotíce
rozmaru, nápadům a druhdy i mrzkým
pocitům srdce jejich, jak mile se počne
probuzovati rozum, ducha jejich navozo-
valy ku poznání Boha vševládného, a přede
vším jiným učily je pronášeti onano nejsladší
dvě jména, jež máme v lidské řeči: pak
by zajisté mnozí, kdož nyní nad nezvede-
nými a neposlušnými dětmi prolévají slze,
děkovali Bohu za to, že ráčil rodinu je-
jich oslaviti svatým aneb světicí. — —

Když pak se matka s dcerou domů
byly navrátily, příbytek jejich nezdál se
jim, obzvláště pak dceři, již tak smutný
a spustlý, jako když z něho byly odchá-
zely. Marie s jakousi jistotou a veselostí
povzbuzovala matku, aby se jenom důvěr-
ně spoléhala na Boha a na přímluvu nej-
světější Panny.

Druhého dne z rána Pierrot, bledý
jako stěna a celý jako u vyjevení přikva-

pil domů, pohodil těžkým měšcem s penězi na stůl, kdež manželka s dcerou seděly. Nepromluviv ani slovíčka, chvátal do vedlejší komůrky, kdež vrhnul sebou na postel. Matka i dcera s podivením a s jakousi nedůvěrou pohlížely na peníze. — Pierrot, několik hodin podřímav nepokojně, opět přišel do světnice, a spatřil k podivení svému, že měšec dosud leží na témž místě, kamž jej byl hodil.

„Co to?“ — tázal se nevrle manželky. „Máš snad měšec ten za jedovatou potvoru, že jsi se štítila, vzíti ho do ruky?“ —

„Pierrote,“ dí na to manželka, „kde mnedle vzal jsi ty peníze?“

„Snad nemíníš, že jsem je ukradl? — Nabyl jsem jich poctivým způsobem!“ odvětil Pierrot.

„Uchovejž Bůh! — Ale tys poslední dobou málo pracoval; a byť bys byl třeba sebe pilnější, řemeslem svým zajisté bys byl tolik nevydělal. Toť musíš předce uznati, že to vypadá jaksi podivné, vydělá-li někdo za jedinou noc takovou sílu peněz.“

„Ej, buď bez starosti! Peníze tyto

jsem si vydělal poctivě. Já našel dobré přátele, a ti mně dopomohli k dobrému výdělku. — Doufám, že to nebylo naposledy.“ —

Ubohá manželka, poněkud ukonejšená takými slovy, vzala sice měšec na oko s radostí, bála se ale užití peněz těchto. Ona pracovala raději až do úpadu, předla od rána do noci, jen aby si potřebné výživy vydobyla a domácnost náležitě opatřila. — Pierrot přinášel čas po čase i více peněz než poprvé; za to ale nebyval také kolikráte celou noc, ba mnohdy i po dvě noci doma. Peněz těch se ale netknuly nikdy ani matka ani dcera: mělyť zajisté jakési významné znamení. Pierrot totiž cele se proměnil; on zanedbával modlitbu, do kostela nechodíval jen v neděli a ve svátek, a tu ještě bývalo na něm viděti, že ho pobožnost — netěší.

Jednoho dne přemluvila Marie otce, že si s ní vyšel pod večer do kaple na kopečku. Jak mile byli došli do kaple, dcera poklekši na obyčejné své místo vroucně modlíc se za otce, obnovila slib svůj, již dříve učiněný Bohu. A tu

zabraná do modlitby, nepozorovala ani, že slunéčko dávno již bylo zašlo, a ve svatyni věčná toliko lampa že svítí a září. Konečně povstavši, ohlížela se po otci: — toho ale tu nebylo; otec na ni čekal venku. Když pak mu Marie prostoduše a srdečně domlouvala, proč by tak brzo byl odešel z kaple, odvětil: „Nemohu pochopiti, jak's mohla v tom děsném pološeru tak dlouho vydržeti na modlení. Vždyť to tam vyhlíží jako ve tmavé hrobce. Obrazy ze zdí hleděly na mne jako příšery; byloť mi věru, jako by mne byly ustrašiti chtěly. Ano, i ta tvář nejsvětější Panny v tom světle zdála se mi býti jako studená — hrozná, že jsem tam již nemohl vydržeti. A proto vyšel jsem ven, abych se trochu zase zotavil.“

Na slova ta povzdychnouc si dcerka, pravila k otci: „Ach, rozmilý otče, jindy jsi tak nemluvíval. Ach, tobě musí něco ležeti na svědomí, nemá-li srdce síly neb chuti, modliti se při jemné záři lampy v utěšené svatyni této.“

Otec neodpověděl ani slovem, a tak mlčky došli k domovu. Jemná domluva

dceřina dojala otce. Pierrot od té doby po několik neděl pracoval bedlivě a řádně. Než proměna ta netrvala dlouho. Nešťastník oddal se na novo dřevní neřesti, a nyní již netoliko den a noc nýbrž časem i několik dní a neděl neukazoval se doma.

Avšak jest již čas, abychom čtenáři oznámili příčinu této nešťastné proměny. Cizinci, co se tu na blízku byli usadili, náleželi do počtu lidí surových, nesvědomitých, jenž se obyčejně zdržují na hranicích, zvláště pak v hornatějších krajinách. Byli to *pašeráci* čili podloudníci, kteříž za dobrou mzdu francouzské zboží potají přenášeli přes španělské hranice, povinnovaného cla ovšem neplatíce. Časem sestupující do spolku, mimo všelikou bedlivost hraničákův, mnoho zboží přepravovali přes hranice. Ano, pašeráci tito, překvapila-li je druhdy stráž, nejednou sami udeřili na ni, nýbrž i přemohli ji. A tací lidé stali se sousedy Pierrotovými. Nešlechtníci tito zajisté vidouce, že jsou již vůbec známi na místě svém dosavadním, odešli a usadili se jinde. — Vědělit dobře, že hranice u Marianského kopečku,

jelikož tamnější obyvatelé slyneli šlechetností a poctivostí, nehrubě přísně se střeží, a proto se tam usadili. Poněvadž tu ale byli neznámí: hleděli si vyhlídnouti nějakého společníka — pomocníka, jenž by znal všecky prosmyky, cesty a spády na horách. I pozorovali a zkoušeli nějaký čas okolní obyvatele, až si konečně vyhlídli ubohého Pierrota, nejen proto, že byl docela dobře povědomý na horách, ale i za tou příčinou, poněvadž, jak se jim zdálo, právě dobrá, jemná povaha jeho za to ručila, že jej, pokud ho získají a svedou, snáze a pevněji k sobě připočtají, než kteréhokoli hrubšího a silnějšího muže.

I přičinili se lstivým způsobem seznámiti se s ním. Mělit se k němu důvěrně a přátelsky, dávajíce mu na jevo útrpnost s ním a s rodinou jeho, že musí celý den za takou skrovnou mzdu tak těžce pracovati. Ano, nešlechtníci dali mu na srozuměnou, že by si mohl obchodem za krátký čas více vydělati. Pierrot poslouchal jejich řeči na počátku chladně — později zvědavě — posléze se jich dychtivě otázal po takovém obchodu. A tehdy

mu s radostí vyjevili úmysl. Pierotta pojala hrůza. To však zlosynové ovšem předzvídali, a proto též v prvním okamžiku zůstavili jsou jej poděšeného a ustrnulého. Jakmile ale pominulo první postrašení, usilovali mu ze srdce vypuditi strach. „My jsme francouzští poddaní,“ pravili; „a tudíž se nevážeme španělskými zákony, kterými se zapovídá, abychom zboží přes hranice nepřpravovali. Náš obchod není věcí nedovolenou; je to jen špekulace obchodní. Ovšem že musíme dáti pozor, aby nám nevzali zboží; a kdyby se to stalo, nemohli bychom se o to souditi. — Jest to ovšem nebezpečná věc, ale právě tak dovolená, jako když někdo ve válce smělý kousek podnikne, anebo času zimního posílá koráb na bouřlivé moře.“

Konečně se dal Pierrot přemluvíti, že s nimi jednou půjde. Tehdy postarali se nešlechtníci, aby první pokus beze všeho nebezpečení lehce a příjemně se podařil. Za odměnu obdržel Pierrot onen vak s penězi. Ovšem že mu dělalo svědomí výčitky; ale lakota, zjištnost uhnízďila se mu ve srdci, a lotři společníci

lživě zapletli ho do svých tenat, aby se z nich nemohl již tak snadno dostat.

Tak se děje mnohému, dobrému sice ale slabému člověku, jestli uposlechnou prvního svůdce svého. Nebo právě hodný člověk nemůže pak odolati prohnané lsti a smělé bezbožnosti pokušitele svého. Po prvním kroku zlomena bývá síla jeho, a pak se dává voditi ubožák, kam jen chce takový bezbožník.

V krátce po památné onéno pouti ku kapli na kopečku Marianském usnesli jsou se dotčení nešlechtní společníci Pierrotovi, že ho ještě hloub do zlosynské své sítě zapletou, aby se snad od nich neodtrhl a neprozradil jich. Podařilo se jim, že jej k druhé výpravě své přemluvili. Tehdy vzali ho s sebou v takovou nebezpečnou noc, kde věděli, že se musí potýkati se stráží. V nesnázi té vypálili několikráte na hraničáky, poranili také některého, ale předce jim utekli. Několik dní na to bylo vyvěšeno po vůkolních vesnicích prohlášení, že ten, kdo by udal pašeráky, dobrou odměnu obdrží, a kdyby někdo z nich samých udal dru-

hé, že se mu za to odpustí přestupek jeho. Pašeráci sami ukázali Pierrotovi tyto listy, pohrožující mu, jestli nebude s nimi držeti, že ho přes hranice do Španěl dopraví a sami udají úřadu. A tak jej měli od oné chvíle již v rukou, a chudšas jim musel při každém pašování sloužiti za nástroj jich hanebnosti. Po té neměl ubožec svobodné vůle. Ano, zdálo se, že jest zlosynům prodán tělem i duší, tak že se jim musil propůjčovati za nástroj ke každému zločinu, pokud ho ku svému zlodějství potřebovali, vyjímaje toliko vraždu. Konečně se mu vyjevili, že jsou z větší družiny, již dávno v novinách popsané. — Pierrot chodíval tedy s nimi na tyto noční krádeže; avšak často jej pojala hrůza, když si zpomenul, že šerednou mzdou, nabytou mrzkým podloudnictvím, poškvřňuje svou, druhdy tak šťastnou chýšku. Proto také nebral od nich již nižádné mzdy. Nešťastník přicházival pak vždy do své chaloupky s obličejem zamračeným a pobouřeným svědomím, ale vždy — bez peněz.

Takový život jej začínal již mrzeti;

nebo srdce jeho trápeno bylo neustále neklidem a výčitkami svědomí. I střídaly se mu rozličné myšlenky v duši; ano i zoufalství, samovražda někdy připadaly mu na mysl. Vidělit ho společníci jednou skutečně, an stál nad propastí, jako by přemítal, neměl-li by se tam vrhnouti. — Jindy opět prohlížel ostří meče, jako by přemýšlel, zdaž by nevníklo do srdce. — Ale tehdy jej pojala smrtelná hrůza, on ustoupil rychle od propasti a hbitě zahodil meč. Společníci jeho dali se do hlasitého smíchu, a posmívajíce se mu, vyzývali jej, aby ten hrdinský kousek jen dokázal. — Buď Bohu z toho dík a chvála! — Pierrot neztratil dosud víry v život věčný; on pomněl v duchu na onu bezednou propast, jež jest hlubší než tato, pomněl na onen meč spravedlnosti Božské, jenž jest ostřejší než tento.

Zatím však nahlíželi společníci, že ho již dlouho nebudou moci potřebovati za nástroj. Nebo dobře věděli, že by mohl ve svém zoufalství něco vyvésti, čím by je prozradil. A tehdy s bezbožnou chytrostí změnili s ním mrzkou smlouvu.

Reklit mu, že ho chtí propustiti ze spolku, ač jestli jim jen ještě jednou při snadné výpravě pomůže; pak prý chtí odejti odsud, a zůstaví ho na pokoji. — Zůstaví ho na pokoji! — Ach, nepomněli zajisté na to, anebo vlastně nestarali se o to, že mu pokoj zapudili ze srdce a ztrpčili život! Ale Pierrotovi byla předce vítaná jejich slova; on takorča toužil po tomto posledním zločinu, jen aby se jich na celó sprostil. Oznámili mu den, mělo to býti teprv za několik neděl; ale čas ten zdál se Pierrotovi dlouhý jako věčnost. I prosil jich, aby mu pověděli aspoň, co to bude; prosil ale nadarmo. Jen tolik upozoroval, že se připravují, aby se rychle odtud vyklidili, a tudíž aspoň nahlížel, že mu pravili pravdu. —

Než podívejme se zatím k manželce a dceři; nebo co jsme Pierrota provázeli na zlých jeho cestách, domácí jeho klesaly do větší a větší bídy a nouze. Jaké by skutky páchal: toť ovšem nevěděly; on zajisté nepřinášel nikdy ničeho s sebou domů. Mimo to byl nemluvný a zamyšlený. — Tak nemohouce se ničeho dověděti, hádaly jen,

že něco zlého páchat musí. Ubožák i když se doma zdržoval, málo vydělal; sousedé zajisté nyní nerádi mu dávali práci. Brzo bylo viděti v příjemné druhy a šťastné chaloupce jeho známky chudoby, zanedbání a úpadku. A uvnitř bydlel jen zármutek a bída; veselé hovory, přátelské pozasmání, laskavá přívětivost — ty zmizely z domku Pierrotova. Matka a dcera srovnávaly se ovšem spolu tak, jak to Bůh poroučí; obě cítily hluboko hoře nad tímto neštěstím: — avšak obě tajily tuto bolest ve stísněném srdci. Jedna i druhá bály se hořekováním svým zvětšovati sobě na vzájem soužení, a tudíž ukrývaly si bolestné city; — každá vyplakala se v soukromí a postěžovala si — Pánu Bohu na modlitbách. Sluší pak i to podotknouti ke cti všech sousedův, že si vesměs i nyní vážili nešťastné matky s dcerou její. Ctiliť je za příčinou ctnostného a bohabojného života i v neštěstí, a nikdo nečinil jim nějaké výčitky. Ačkoliv Pierrotovo chování vůbec bylo známo, a to k velikému pohoršení: nikdo se neopovážil, ano-brž žádnému z těchto chudých sousedův

nenapadlo, aby to ubohé takořka ovdovělé matce a politování hodnému sirotku byl někdy vytýkal. Všickni spíše měli útrpnost s nevinnými těmito osobami v jich těžkém soužení; každý se k nim choval přívětivě, každý mluvil s nimi upřímně a laskavě, každý litoval jich srdečně. Druhdy posílali jim též nějaký dárek do chyšky, ale takým šetrným způsobem, že to ani nevypadalo jako almužna; a často u dveří v kapli upřímně jim přáli, aby je Pán Bůh v tom soužení ráčil potěšiti.

A Bůh je potěšoval skutečně; nebo bez jeho milosti a posily byly by snad malomyslnosti podlehly. Den co den u večer klečivaly před oltářem Rodičky Boží, nalézajíce tu onoho pokoje, té útěchy, které nabývá jedině křesťan, pokud se úplně odevzdává do vůle Boží. — Jednoho večera obírala se nábožná Marie s rozličnými myšlénkami, k nimžto ji, jako již dříve, lampa věčná přivedla. Tehdáž ale nepozorovala bolesti Rodičky Boží, nýbrž rozjímalala muky božského Syna jejího. Četla totiž jednou ve svatém Písmě, jež obrazy okrášleno bylo, vidění proroka Zachariáše. V kap.

čtvrté totiž prorok popisuje zlatý svícen před oltářem Hospodinovým; po stranách jeho stojí dva olivové stromy, jejich ratolesti visí k zemi, a zlatými trubicemi teče z nich olej do lamp posvátných. Vyobrazení toto připadlo jí nyní na mysl, když byla opět uklekla pod milostným světlem lampy. Utrápená soužením snila ve svatém rozjímání; myšlénka jedna po druhé jí mla duši její, a jakýsi blahý pocit opanoval jí srdce. Zdálo se jí, jako by rostla lampa ta před oltářem u velikou zlatou nádobu, v kteréž u prostřed plápolal jasný a čistý plamen nebeský, přes nádobu pak přetékal nejčistší olej.

Olej ten chytaly neviditelné ruce do zlatých misek, a nosily jej co drahocenný poklad do pokladnice chrámové. Z pokladnice té vyléval se pak v trojnásobném pramenu, k posvěcování totiž dítek na křtu svatém, k posvěcování kněží, a umírajícím k posile proti mocnostem pekelným. — Jiný olej opět kapal na ni a na jiné lidi; kamkoli pak ten kápl, tu zahojil ránu nebo ukojil bolest. Padla jí kapka na rty; tu byl hořký jako myrrha, ale na jazyku jí zachutnal,

prsa pak naplnil blahem. Tuť si pomyslila, odkud to asi přichází všecken ten olej, jenž stále, jako z nádoby vdovy Sareptanky, vylévá se přes obrubu mísky zlaté. I spatřila ratolest olívovou, visící nad nádobou; — z purpurového ovoce ratolesti té lečící šťáva hustými krůpějemi kapala do mísky. A když ještě přemýšlela, odkud by onen spanilý strom nabýval posvátné šťávy, — pohledši na propletené jeho kořeny, uzřela muže, klečícího s nakloněným obličejem a pohříženého v modlitbě. Tváře jeho nemohla viděti, neb jeho bledé čelo dotýkalo se země. Tmavý oděv jeho vyhlížel, jako by poset byl drahými kameny vzácného lesku. A tyto drahokamy poznenáhla rostly, a pak jako krůpěje rosy padaly na zemi, svlažující ji. Byly to první kapky života — zvěstovatelkyně to silnějšího proudu, — jež se prýštily z tohoto svatého těla, z něhož vycházela síla uzdravující všecky. Těmito krůpějemi posvěcoval i zesiloval se onen strom, jenž po potopě vyháněl blahoslibné a nadějně ratolesti, a skrz holubici světu ve vodě pokřtěnému zvěstoval první poselství o smíření.

A proto také připomíná se v Písmě svatém *olej* jakožto jedna z těch tří nejdražších plodin země¹⁾, zároveň s obilím a s vínem, i vyznačuje se co trojnásobná síla, kterou se lidé rozmnožují a síly nabývají v svátostném životě²⁾.

Zbožnému srdci nevinné Marie přicházelo toto posvěcení stromu olivového tak přirozené, jako tajemné posvěcení vody tím, že Pán a Spasitel sestoupil do Jordanu. Oliva, posvěcená prvními krůpěmi krve Spasitelovy, které Pán prolil pod stromem tímto na hoře Olivetské, stala se Církvi Páně stromem posvátným, jehožto šťáva ve svátostech tajemným způsobem živí a hojí duši, jakož přirozeným během tělo, zároveň ohebnosti a síly jim dodávajíc. A proto také jediné důstojná jest, aby vedle vosku, výrobku to pilné a čisté včeličky hořela — svítila ve svatyni Páně.

Takým snivým rozjímáním potěšilo se zkormoucené srdce Mariino. Tou měrou za-

---

¹⁾ Deut. 11, 14; 28, 51. Jer. 31, 12. Os. 2, 8.

²⁾ Plodem obilí, vína a oleje svého rozmnožení jsou. Žal. IV. 8.

jisté obrátily se myšlénky její na horu Olivetskou, kde Spasitel krví se potil, a kdežto se duše lidská, ovšem i v smrtelných úzkostech pohřížená, potěšiti a odevzdání do vůle Boží učiti může.

I to se jí namanulo na mysl. Jestliže v nebeském Jerusalemě uslyší svaté panny, nevěsty to Beránka nevinného, ona radostná slova: „Pomazal tě Bůh tvůj olejem radosti;¹⁾“ ó, — není-li pak již i zde na zemi olej zármutku, jímž maže Pán služebníky své, a kterým se mu také stávají milými? Blaze té panně, jež čekajíc na ženicha svého, má lampu naplněnou tímto olejem zármutku, a nadto ještě má olej v zásobě, aby jí lampa nezhasla. A nemá-li ho: ó necht' pospíš tam, kde ho lze nejspíše najíti a nabyti; necht' si pospíš na horu Olivetskou, necht' pospíš záhy na horu světla a pomazání!

Zatím, co se zbožná panna v tomto rozjímání všecka pohřížená modlila k Bohu, aby její lampa vždy hořela — i tenkrát, až ji Pán povolá na věčnost: — přistoupila

---

¹⁾ Žalm 44, 8.

tiše matka, dotkla se ramene jejího, připomínajíc, že třeba již vrátiti se domů. Obrazy dětinné obraznosti — zmizely; a Marie shledala, že klečí pod milostnou rozzářenou lampou ve svatyni Páně!

III.

Lampa zhasla.

„Světlo zatmí se v stánku jeho a svíce, kteráž nad ním jest, uhašena bude.“ Job XVIII., 6.

Často již řečeno, ctnost že světleji se stkví, obkličuje-li ji neštěstí: rovněž tak jako lampa tím jasněji hoří a svítí, čímž větší temno se rozkládá okolo ní. I my berouce zřetel na příběhy, jež vypravujeme, mohli bychom říci: jako pochodně, jež nesli vojáci Gedeonovi, teprv tehdy rozšířily světlo své, když se zdrtily hlíněné nádoby, v nichž je schované měli: podobně stkvěly se ctnosti matčiny i dceřiny tím jasněji, čím více byly ponížené; — čím více jim tváře chudly nedostatkem, a srdce trápila se hořem. Avšak na srdce Mariino doléhal ještě jeden nový zármutek. Než, ačkoliv se časem i na jejím čele okázalo mračínko do-

sti zjevné, že je i matka zpozorovala bedlivým okem, obličej její vždy se hned zase vyjasnil, jako by se jí bylo pojednou útěchy dostalo s nebes. Seděla-li s matkou při práci: tu vyklouzlo Marii někdy srdečné vzdechnutí; ano, slza ronila se jí po tváři. Avšak hned na to spustila ruce na kolena, oči a obličej pozdvihla k nebi, radostný úsměv zastkvěl se jí na rtech, a ústa pohybovala se při tom tak jako by s někým na blízku mluvila. V takových okamžicích nesměla matka hovořivati s ní, nýbrž udivená dívala se na ni potichu, majíc za to, že dcera rozmlouvá s lepšími duchy.

Posléze však jednou předce se matka zeptala dcery, co nyní pořád na mysli přemítá. Tehdy odpověděla Marie: „Ničehož ti nechci matičko rozmilá zatajiti. Já se nikterak nemohu spřáteliti s myšlénkou, že za několik dní již vyprší doba vašeho slibu; a já pak bych měla svléci toto mé bílé roucho a nositi se po světsku!“

„A předce, rozmilé dítě,“ — řekla na to matka, — „předce to bude lépe pro nás, pro všechny. Ty jsi již nyní dosti silná, že můžeš na poli pracovati; a to nikterak ne-

smíš, pokud nosíš své dosavadní bílé roucho. Já pak též nemohu choditi po práci a tebe samotnou nechati doma. Ostatně jest toho velmi potřebí, abychom se všemožně přičinily, nebo — . . Avšak nedopověděla; neb co by byla musila říci, bylot by bývalo jen stížností na muže; a cos takového nechtěla nahlas vyjádřiti. Avšak slze její dosti zřetelně nasvědčovaly, co asi myslila. „Nenaříkám na to,“ odpověděla Marie, „nenaříkám, že mám pracovati, aniž se ostýchám odívati se, jak to přísluší chudému vesnickému děvčeti. Avšak jest mi, jakobych svlékajíc s sebe posvátné to roucho, více se vydávala na nebezpečenství a pokušení světa; — jako bych pak již nesměla důvěrovati se tolik v pomoc nebeské královny, jejížto dcerkou jsem byla až posavad.“

„I musím ti také rozmilá máti pověditi též něco o té modlitbě, kterou jsem se Pánu Bohu modlila onoho večera, když byl otec ponejprv odešel. Od toho času opětovala pak jsem ji často již před oltářem. Já prosila Boha, aby mně popříti ráčil té milosti, bych bílého roucha nikdy neodložila,

nýbrž abych si je čisté a bezposkvrny dochovala i vzala s sebou do hrobu. A pak —“ tu se zamlčela sice, ale hned na to čilejším, pohnutějším hlasem pravila — „pak prosila jsem Pána Boha, aby přijal můj život za obět za obrácení a napravení mého drahého otce. Nelze mi leč doufati na jisto, že modlitba vyslyšena — obět má přijata jest.“

Matka se zarazila nad touto řečí dcerinou, a odpověděla rychle: „Střez se mé milené dítě, aby snad nepokoušela Pána Boha svého!“

„Nebeský Pán račiž vyslyšeti modlitbu tvou za obrácení otce tvého: — avšak nikoli s onou výmínkou. Ját, zajisté — doložila po krátké přestávce, — nenahlížím, proč by jsi se strachovala. Mámt za to, žeš mimo všeliké soužení a trápení naše, nikdy nebyla silnější a zdravější jak jsi nyní!“

Matka smluvila se na to s dcerou, že na ten den, když uplyne doba slibu jejího, půjdou spolu časně ráno do kaple, a tam při světle posvátné lampy, kterou Marie tolik milovala, že se obě vroucně pomodlí a na poděkování přijmou nejsvě-

tější Svátost oltární. Po této pobožnosti měla pak dcera své bílé roucho odložiti a obléci na se obyčejný šat dívek vesnických.

Kněz zpovědník pochválil dobré předsevzetí, a připověděl, že jim dvěře u kaple nechá otevřené. Když si všecko již umluvíly, nerokovalo se pak o tom více. Ale Marie neustále měla na mysli onen důležitý den, zvláště když si bílila i připravovala roucho, v němžto se měla naposled ukázati v kapli co panna, zaslíbená Bohu, a když si z nejkrásnějších květin uplétala věnec, ježž chtěla co poslední obět vzložiti na hlavu sochy nejsvětější ochranitelkyně své nebeské. —

Než pouchyl se již laskavý čtenáři od pozorování ctností matčiných a dceřiných; — obrať oči na žalostnou cestu nepravosti, na níž se potácí nešťastný Pierrot, jako by se chtěl uvrhnouti do nejhlubší propasti vin a zločinův. Měsíc doběhl ke konci, kdežto se měl nešťastník společníkům svým na posled propůjčiti za pomocníka při páchání ohavného zločinu. Posléze přiblížil se den, a po něm nastati měla noc, kdežto se mělo spáchati, což

zlosynové opatrně ukrývali zaslepenému tovaryši svému. Všecko, co za něco stálo, bylo již složeno v domku mrzkých přátel Pierrotových; po hotově stáli mezkové, již měli rodiny jejich a všecko zboží zanéstí přes hranice. Pierrot se ovšem nepřipravoval na rychlý útěk, kdyby mu třeba bylo utíkatí anebo ubezpečiti se proti stíhající spravedlnosti. — Vždyť pak on ani nevěděl, jaký to zločin zpáchatí chtějí, a tudíž netušil, kterak a čím by mohl sebe i rodinu svou proti možným nehodám ohraditi. Ano, srdce jeho již tak bylo ztupělé, že sobě nevšímal možných následkův, jako by mu nic na tom nezáleželo, co by z toho ze všeho pojíti mohlo.

Trápen výčitkami svědomí, soužen studem, mučen hořkou nevolí, přál si raději žalář, galeje anebo šibenici, než déle soužiti se v nynější své bídě. Ano, ubožák pustil z mysli své všeliké nebezpečení, jelikož mu slíbeno, že po vykonání zamyšleného zločinu propuštěn bude ze svého mrzkého otroctví.

Poslední tento den, kdež bylo Pierrotovi obcovati s šerednými druhy, zapletli jej

do živé rozmluvy a všemožně bavili mysl, jen aby zmalátněla. U stolu nutili jej k pití; on se sice neopil, avšak předce si nápojem rozdráždil krev a trochu též pomítl hlavu. A tu zdál se býti ke všemu hotov, každého zločinu schopen; v duši jeho zmáhala se zoufalost, mysl jeho byla již odpoly šílená. Zatím ale předce se zatřásl, když mu napadlo, že by na něm snad nějakou vraždu žádati mohli, dolehajíce, aby někoho zabil. Jiných zločinův se již nyní tolik neděsil. Avšak když mu konečně svěřili a pověděli, jaký zločin by měl spáchat, nebyla to vražda, — ale zhrozil se ho více jak vraždy, — byla to *svatokrádež*, převelká hanebnost lidská a nevděčnost k Bohu. Řekli mu to teprv na večer, když měli již vycházeti z domu.

Nešlechetníci ustanovili se totiž na tom, že oloupí kaplu Rodičky Boží na horkách — že poberou stříbrné nádoby a drahocenné okrasy z oltáře a sochy, že vydrancují stánek Páně a odnesou to do Španěl. Již měli vše opatřeno, kde a jak by lze bylo loupež tuto ukryti, rozlítí a svařiti.

Takou měrou nadáli se, že se vyhnou všemu sebe bystřejšímu pátrání a hledání.

Rána hromová by Pierrotem nebyla mohla tak zatrásti, jako zpráva o takém nešlechetném úmyslu. Když pak se poněkud zpamatoval, jal se strašlivě zuřiti a přísáhal, že žádná moc na zemi nebude s to, přiměti ho k té hrozné svatokrádeži. Zatím však druhové jeho věděli, že ho mají ve své moci, a proto s ním nakládali nejinak než jako rybák s rybou, ježto pohltivši udici, počíná cítiti ostrí její. Oni jej nechali, až první nával citu vyrazil, a teprva, když bouře v duši rozpruzené poněkud se utišila, jali se na novo chytrým způsobem obracet jej po své vůli. Právili, nyní že jest již příliš pozdě, než aby mohl ustoupiti; by pak toho zkusiti chtěl, oni že vyplní, čímž jemu hrozili, a že jej odevzdají úřadům. Jest prý to nad míru pošetilé od něho, že se hrozí zločinu, jenž dle přípovědi jejich má býti posledním. Chtěl-li by se někdy dáti na pokání, tu prý může toho činu litovati zároveň s ostatními, jichž se byl posud dopustil; a nemínil-li by se dáti na cestu pokání, toť prý jest

pro předešlé zločiny bez toho již ztracen, a tudíž si také osud svůj nezhorší. Němenci nad to ještě mnohými jinými důvody naň dotírali, a když se zdálo vše býti marné, hrozili mu, že se pomstí na jeho rodině, a že ihned půjdou a usmrtí mu ženu i dceru.

Byly pak to hlavně dvě příčiny, pro které zlosynové s takou ukrutnou vytrvalostí stáli na tom, aby se Pierrot zúčastnil v zamyšleném zločinu. Po první věděli z vlastních úst Pierrotových, že dobře zná, které věci v kapli mají do sebe cenu skutečnou, a které jsou jenom na oko, jakož i které nádoby jsou z čistého stříbra, a které z chatrnějšího kovu. Pierrot věděl to odtud, jelikož druhdy za lepších časův nezřídka v kapli kostelničil. Loupežníci sami neviděli pokladův svatyně nikdy leč jen ze vzdálí a jako mimochoodem; prohlédliť je sobě tak, že se v nich roznítla ohavná chtivost, neprohlédli však si jich tolik, aby si byli mohli vybrati, co by za to stálo.

Mimo to měli ale ještě jinou pohnutku mnohem nešlechetnější. Zločinci ti si Pier-

rota ovšem jen potud vážili, pokud jim byl volným a příhodným nástrojem; nyní ale neměli již více pomoci jeho zapotřebí, a proto měl jim padnouti za obět. Nešlechtníci onino chtěli utéci, a jej samého tu zůstaviti, by se dostal do rukou Spravedlnosti, jížto by oni byli uklouzli. Domnívali se, že na Pierrota, poněvadž s nimi ve spolku býval, padne podezření; věděli tolikéž, slaboch ten že se hned na všecko upřímně vyzná, načež propadne pokutě dle zákona; po nich pak že nebudou úradove tolik pásti. Tak ďábelsky smýšleli druhové Pierrotovi; — takové jest přátelství s bezbožníky.

Padouchové hrozili Pierrotovi tak zuřivě a spolu i odhodlaně, že ubožák, znaje povahu jejich, dobře nahlížel, že ovšem hotovi jsou bez odkladu vykonati, čím byli hrozili. A tu se rozviklal ve svém předsevzetí. Připomínaje si, jak nelaskavě, ba ukrutně se choval dosavad k těm, jež v srdci svém upřímně miloval a vroucně ctíl, zachvěl se úzkostí a zděsil se pohružky lotrovské. — „A tak“ — ozvalo se v něm, — „směl bys posléze býti příčinou jejich smrti, jich

‘vražedníkem?’ Téhož myšlénky zhrozilo se srdce, načez sevřen trpkými protivnými city, a Boha si bera za svědka, že to učiní jen proto, aby větší nepravost zamezil, osvědčil konečně katanům, že jim chce býti nápomocným.

Čas náhlil. Mezi tím zajisté, co Pierrot zápasil s přemlouvajícími jej zlosyny, uplynulo drahně noci. Nescházelo již jen několik hodin do svítání, a tudíž nesměli loupežníci váhati se šeredným činem svým. Potichu a bez všelike nesnáze přiblížili se až ku dveřím u kaple. Jeden, veda mezka, zůstati měl přede dveřmi na stráži; — druhý měl spolu s Pierrotem vejíti do kaple pro jistou kořist.

Nalezli dvěře nezamčené. Nebylo jim to nic divného, jelikož v celém vùkolí nebylo nikoho, jenž by si pomyslí, že by směl někdo oloupiti kapli. Opatrně a potichu vkročili do vnitř. Na prahu ale oba se bezděčně zastavili: uctivost přimrazila nohy jejich; — sám zatvrzelý loupežník jaksi se ostýchal. V osamělé svatyni panovalo takové ticho, že Pierrot slyšel, jak

mu klepe srdce, mučené a trýzněné výčitkami svědomí.

Tiše a jasně hořel plamének v lampě, veškerou svatyni ozařuje jemným leskem. Pierrotovi se nikdy dříve nezdála kaple býti tak svatým, velebným, utěšeným místem, jako právě v tomto okamžení zamyšlené nejhanebnější zrady. Nikdy dříve netřpytily se stříbro a klenoty oltářní skvostněji; nikdy nepohlíželi naň vlídněji ti svatí, jichž obrazy visely po stěnách, obraz Rodičky nejsvětější nikdy se naň s oltáře neusmíval líbezněji, jako právě nyní, kdežto se strojí spáchat svátokrádež.

Zdalo se mu, jako by všecky obrazy dojemnými výčitkami dorážely naň: „Ha, Jidáši! což políbením chceš zraditi nevěstu Syna člověka?“ — Nešťastník, nejsa s to snést pohled ten, sklopil tudíž oči k zemi. A tu mu bylo, jako by viděl dítě své, ano před sedmi lety klidně dřímalo na stupních u oltáře, kde tehdáž i on klečel, naplněn jsa city hluboké vděčnosti. Ano, vše vůkol něho zdalo se mu býti právě takové, jako tehdáž, — jen srdce jeho bylo celkem jiné než tehdáž. To se od oné doby

hrozně změnilo ! — Sebrav celou sílu ducha, hleděl zapuditi myšlénky tyto, a opět pozdvihl zraku svého. Tu padlo mu oko na lampu, ježto svou září vše vůkol přiodívala obzvláštní krásou a jakýmsi tajemným půvabem. Čím jest obličejí oko člověka, tato „svíce těla,“ tím zdál se mu býti též i tichý, osamotnělý plamen lampy ve svatyni ; — zdál se mu býti okem, kterým naň bystře, ale i spolu jemně pohlížela, jako by čekala, zdaž se předce opováží zpáchatí zamýšlený zločin čili nic. Oko lidské častěji jako by kouzelnou silou zadržuje tu ruku vražedníkovu, tam útok rozsápané šelmy. A takovouto kouzelnou silou doráželo na Pierrota i dotčené oko svatyně. Nešťastník stál zde jako by přikut byl k zemi ; — nižádné přípovědi, nižádné hrozby na zemi nebyly by ho přiměly k zločinu, dokud oko to planulo nad ním. Ano, bylo mu, jako by to světlo mělo rozum nadpозemský ; — jako by z něho vycházeli paprskové, kteří mu do prsou vnikali a pronikali srdce, vydávajíce hlas, jenž mocně mluvil, — majíce ostří, které ranilo hluboko. Jakkoli paprskové ti okolo jiných

předmětův pohrávali, tu jaksi zdlouhavě k nim se blížili, tam zase doskakovali: — naň, doráželi v rovném, přímém směru, a rychle jako šípy, vystřelené z luku, probíhali noční tmou, nic neosvěcující děsnou tu mrákotu. Plamen ten zdál se mu býti pohledem angela, pohledem nebeského strážce, jenž shůry seslán jest, aby tu v tichounké noční době bděl a klaněl se Pánu ukrytému; zdál se mu býti pohledem strážce posvátného pokladu, jenž ale nezdál se míti do sebe moci jiné leč té, jež obměkčuje a dojíká, nikoli pak takové, jež bije a drtí. Než i tak měkl a odvahy pozbýval Pierrot. Domníval se, že by se spíše odhodlal na odpor postaviti cherubu s mečem plamenným aneb angelům, biče majícím v ruce, než tomu tichému a nevinnému ochránci svatyně a pokladův jejích. — Či zvítězí milost Boží ve srdci Pierrotově?

Takové myšlenky a city ale jenom v několika málo okamžicích zaujímaly srdce. Avšak i to již nevrlym učinilo tovaryše. I tento zlosyn dojat jest podivným jakýmsi citem uctivosti; při něm ale nebylo na tomto místě takových upomínek,

jako u Pierrota, a nad to měl již velmi zatvrzené srdce. A protože brzy Pierrota vytrhl z přemýšlení. Padouch totiž uchopiv tovaryše za rameno, šeptal — nebo si netroufal při světle tom mluvití nahlas — přimlouvaje: „Pojď jen, pojď, kamaráde! Čas ubíhá, začněme!“

„Nemohu,“ taktéž z ticha odpověděl Pierrot, „nemám k tomu žádné odvahy.“

„Neblázni! Či snad jsi zbabělcem? Pamatuj na svůj slib. Nuže jen chutě do práce!“

„Nechci! Za celý svět nechci, — nesmím okrásti tu, která mi navrátila dceru mou za takovéto noci, jakáž jest dnešní.“

„Ale dceru svou chtěl bys té noci zavraždit?“ otázal se surový loupežník, skřípě zuby a s divokostí vzteklého tigra pohlížeje na nešťastníka.

„Nedostojíš-li slovu, pamatuj, co jsem ti hrozil. Za deset minut budeme v tvém domku, a pak za pět minut bude po všem. Zrušíš-li slovo, za čtvrt hodiny budeš bez ženy a bez dítěte.“

Při tom pomyšlení zachvěl se Pierrot. Doba milosti pominula — ďábel opět zvítězil —

a zoufalec zvolal: „Buď si! — Vykonám, dokonám svou záhubu. Nuž tedy do díla! Ale nikoli při tom světle — nikoli! Dovol mi aspoň — ať to není při tom světle.“

„A proč? Což nesvítí dosti jasně?“

„Neptej se! Ale při tomto světle já nesmím. Za tmy to udělám, chceš-li; — půjde mi to lépe. Ale otevři raději svou svítilnu; tak to půjde nejlépe.“ A nešťastník zakryl si rukou obličej, aby neviděl lampu.

Lupiě zabreptav do sebe, že ovšem i jemu světlo to není hrubě po chuti, otevřel svoji zlodějku. Temná, rudá záře vyrazila sklem učazeným, a zdálo se, jako by tu již poskvrněné bylo ono čisté světlo, jež zprvu ozařovalo svatyni. Podobaloť se, jako by byl potok krve náhle zabarvil pramen křišťálový, aneb jako by se záře zapálené chýše mísila se svitem měsíčním za jasné noci letní. Pierrot pocítil že jest mu jaksi snáze; — bázeň mu mizela ze srdce.

Zpozorovav to zlodruh, pravil: „Jen chutě ku předu, ať nahradíme, co promeškáno. Vidím, že se ti ta lampa jaksi protiví; bláhovče! Lehká pomoc. Pravil's,

že je stříbrná; nuže, stáhni ji dolů a uřízni ji, já zatím seberu ty svícny s oltáře.“

Pierrot byl téhož zdání, a tudíž v zoufalé odhodlanosti — rukou posud obličej si zakrýváje — došel k lampě, spěšně ji dolů stáhnul a rychle zhasil.

V témž ale okamžení zaslechl vzkřiknutí takové nenadálé, tak hlasité, úzkostlivé a pronikavé, že se zdálo, jakoby nepocházelo z úst lidských, ale spíše od nějaké bytosti jiného světa. Zdali by zvuk ten zavzněl na blízku nebo z daleka, zdaž s hůry nebes, anebo ze zdola od země, nebo z povětří, nebyl s to ani on ani druh jeho rozeznati. Zaslechlit ho zajisté jenom na okamžik, a hlas ten se již neopětoval. Avšak oba ho zaslechli hned jak lampa zhasla, čili at lépe díme, v témž okamžení, když ji zhasínali. Takovou měrou bezděčně spojovali jsou jedno s druhým co příčinu a následek.

IV.

Lampa opět svítí.

Accende lumen sensibus
Infunde amorem cordibus.

Zaněť smyslům světlo svoje,
Vlej nám vňadra lásky zdroje.
Hymna církevní.

„Neuhasne v noci svíce její.“
Přísloví XXXI., 18.

Hrozné ono vzkřiknutí srdce lupičů nevýslovnou naplnilo úzkostí. Druhu Pierrotovu vypadla svítlna z ruky a zhasla, oba pak vyřítili se ze dveří, kdež našli třetího lupiče, rovněž tak polekaného.

„A slyšel-lis pak i ty něco?“ — tázali se oba.

„Zdali jsem slyšel?“ — odpověděl nešlechtník s třesoucím se hlasem. — „Ba ovšem! Nerad bych věru ještě jednou zaslechl něco takového. Pojdme! Do té svato-

*

krádeži se mi již nechce. Mně se to hned na počátku jaksi přičilo.“

Loupežníci dali se na útěk k domovu, Pierrota zůstavivše tu samotného. Nebožák měl by tu byl nejprvé poděkovati Bohu za to, že jej sám ráčil zdržeti od spáchání tohoto strašného zločinu, a že zároveň manželku i dceru zachránil od smrti. Ale hrůza dusila v poděšeném srdci všeliký lepší cit. Pierrot myslel jedině na to, jak by se dostal hodně daleko od místa tak strašlivého a utekl onomu hlasu, jenž se mu vždy ještě ozýval v uších.

A tu již mimovolně dav se cestou, jež vedla k chýši jeho, běžel po tmě, co mu třesoucí nohy stačovaly. V něm ozývalo se svědomí, a tudíž zdálo se mu, že ho někdo stíhá. Vítr skučel po hlubokých úžlabinách, a Pierrot slyše to, myslel, že to dav lidí pronásledujících jej. Pohnula-li se některá větev větrem, zdálo se mu to býti mečem, napřaženým na hlavu jeho. — Nešťastník nesměje se ohlédnouti neb zastaviti, v ustavičném kvapu, všecek již bez ducha, hnal se k domovu. I přišel na místo, kdež, jak jsme na hoře již byli pově-

děli, stráž poznenáhla vystupující ze široké silnice vedla nahoru k stezce. Pierrot rychle vyběhl na vrch, a tu v polovičném šeru prvního zánvu spatřil postavu člověčí, jež zde nepohnutě stál^a jako sloup, a jíž vlasy a šaty, vichřící semo tamo zmítané, povívaly. Pierrot všecek udivený se zastavil. Přišla mu na mysl slova Písma, jež byl dříve zaslechl z úst výmluvného kazatele: „Budiž cesta jejich tma i plzkoř, a angel Hospodinův ať tiskne je.“ Vzpomněl i na to, co Písmo svaté vypravuje o Balaamovi, jež na úzké stezce zadržel rozhněvaný angel. I podobalo se, že i jež zasáhl takový trest: nebo právě zde bylo nejnebezpečnější místo na celé cestě. Nic však méně nepřemožitelný strach z toho, co na hoře zůřavil, hnál jež ku předu, a tudíž odhodlal se, že chce, a byť bylo nebezpečnoství toto sebe větší, jíti mu vřříc, jen aby se domů dostal.

I přistoupil k oné postavě. Ale ta sebou ani nehnula, nýbrž jako by o sobě nic nevěděla, stála tu na kraji hluboké propasti, a upřeným okem pohlížela dolů. Pierrot, strna úžasem, poznal, že to vlastní

manželka jeho! Neviděla ho, nevšímalá si ho. On ji pojal za ruku, volal ji jmenem, pravil jí, kdo jest; ale ona se neobrátila, nelekla se, nýbrž ustavičně jen upřeným zrakem hleděla do propasti.

„Anno!“ zvolal skorem již jako šílený novou tou hrůzou. „Načpak se díváš? Co jest to tam dole, že máš zraky své ustavičně jen upřené do té hlubiny?“

Neodpověděla, ale ukázala mu dolů na něco bílého.

„Co to?“ tázal se opět: „Či to bílý kámen? Nebo snad beránek to v úvalu?“

„Ano!“ odpověděla žena, „ano,“ — to bylo první slovo její, — „náš beránek to, — Marie!“

„Pro Bůh!“ zvolal nešťastník. „A co tam dělá?“

V tom ubohá matka opět poněkud přišla k sobě, obrátila se k manželci svému a pravila: „Tys jistě na to nezpomněl, že jest tomu dnes právě sedm let, co se naše dítě zázračným způsobem uzdravilo. My se ubíraly časně z rána ke kapli, chtějíce se tam při světle naší zamilo-

vané lampy za některou chvíli tiše modliti, prvé než by Marie odložila bílý šat svůj. Marie kráčela přede mnou lehkým a bezpečným krokem. V tom zmizelo světlo — lampa bez pochyby zhasla. Marie se domnívala, jakož bych i já se byla domněla, kdybych byla šla napřed, že jsme již na tom místě, kde se stezka zatačí na pravo. Jediný krok v tu stranu — a ubohá skácela se do propasti. Já vzkřikla, a všecka bez sebe svalila jsem se na zemi.“

Slova tato pronikla jako meč srdce Pierrotovo. Na to nešťastník pln zoufalosti zvolal:

„Tedy já sám této noci zabil jsem dítě své; neboť já zhasil lampu!“

A již již — prvé než ho žena zachytiti mohla, spouštěl se přes pokraj propasti dolů. Jen tu i tam drže se hloží, kteréž z rozsedlin vyrůstalo, s jedné skály sestupoval na druhou. — Bylať to cesta, na níž by se myslivec sebe statnější nebyl odvážil. Kamení se mu sypalo pod nohama, křoví šustělo a praskalo. Pierrot ale dera se tu onde trním, a ničehož si nevšímaje,

v několika okamžicích octnul se vedle mrtvoly dcery své.

Jako by pohřížená byla v líbezném spánku, ležela tu mrtvola dceřina na měkkém mechu. Ani jediný úd nebyl porouchán. Tvář její ani dost málo nebyla zohavená. Neměla na sobě žádné rány, šat její nebyl potrháný. Věvec, jež obětovati chtěla Rodičce Boží, držela v ruce. Tělo svaté Kateřiny, jež angelové donesli na horu Sinai, nemohli duchové tito nebeští jemněji složiti než tuto.

Poslední krok zajisté, jež panna učinila, byl tak rychlý a lehký, že nad srázem propasti ani dost málo neklopytla, nýbrž vykročivši nad hlubinu do vzduchu, vzduchem kácela se dolů; a tak duši svou tiše odevzdala Pánu svému, prv ještě než dopadla země.

Pierrot, zaujat nevýslovnou bolestí, kleknul vedlé mrtvoly dcery své, a vroucně se modlil. Potom ji vzložil na bedra svá, a to s takovou uctivostí, jako by mu ostatky nějaké svěťice nésti bylo. Ubíral pak se úvalem, až opět přišel k oné stráni, po

kteréz byl nedávno vstupoval na horu, s pocity ovšem cele jinakými.

Tak došel až tam, kdež byl zůstavil manželku. Ta tu dosavad na témž místě stála, jako by čarovnou mocí připoutána byla k zemi. Když pak přišel muž a složil drahocené břímě: žena neuronila ani jediné slzy, aniž jevila bolest srdce mateřského. Bylať všecka pohřížena v nábožném rozjímání těch věcí, které se byly právě udály, a které se jí nezdály býti pouhou náhodou ale tajemným řízením Božím.

Vroucně políbivši bledé avšak dosud teplé čelo svého dítěte, pravila k muži: „To, cos mi nyní pověděl, milý Pierrote, zůstane na vždycky skryto ve srdci věrné manželky tvé. Právě jsem se ale rozpomenu na to, jak jsi se před sedmi lety modlil v kapli. Tehdáž jsi prosil Pána Boha, aby ti zachoval dítě tvé, pokavad by *rámě svatokrádežné* nezhasilo lampu, hořící před oltářem. Pamatuješ-li se na to?“

Pierrot, chvěje se po celém těle, přisvědčil.

„Doslovně tedy,“ pokračovala manželka jeho, „doslovně vyplnila se prosba

tvá. Nemáš, proč bys nařikal. Ale i ona sama Pána Boha dlouho prosila, za dvojí milost. Jedné se jí právě dostalo. Onať prosila, aby směla ty bílé šaty, jimiž se Bohu a nepoškvrněné Panně zasvětila, *nositi až do smrti*. Neobávala jsem se ještě před hodinou, že se jí prosba ta vyplní. Tak ale vyslyšána jest zároveň i modlitba tvá. Ještě jinou prosbu častěji Pánu Bohu přednášela. Nevím ale zdaž i tato došla vyslyšení.

„A co to bylo?“ tázal se Pierrot.

„Ona život svůj, jehož si tak málo vážila, podávala Bohu v obět za *tebe*, abys ty se na cestu ctnosti a milosti Boží navrátil.“

„Doufám pevně v Boha,“ zalkal Pierrot, „že jest modlitba ta vyslyšána.“

Než jedva to byl Pierrot pověděl, zastkvěl se jasný paprslek světla, jako by pojednou byla lesknoucí se hvězda vzešla na obloze. Muž i žena pohleděli na sebe s ustrnutím. Vidělit, že lampa ve svatyni opět hoří a svítí jim na úzkou a skluzskou stezku. Oba s pocitem radostným uvítali úkaz tento co tajemné znamení vracející se do srdce Pierrotova Boží milosti.

Vzkřiknutím, jež bylo lupiče tolik polekalo, zbudil se nábožný kněz. I vstal a šel podívat se do kaple, co by to znamenalo. Nemálo se však podivil, vida, že jest tu tma. I šel pro světlo, za chvíli vrátil se zase a rozsvítil. Tu spatřil k svému ustrnutí, že lampa jest dolů stržena. Spozoroval také ležící tu světlošku a tudíž seznával, že zde asi byli zlodějové. Čím a kterak se stalo, že prchli, bylo mu pohádkou. I jal se prohlížeti bedlivě všecky věci v kapli; — nic nechybělo. V tom nenadále zaslechl za sebou kročeje; a již se nového nebezpečí počal obávati. Úžas jeho ale proměnil se v zármutek, když uzřel před sebou Pierrota, manželku jeho a mrtvolu dcery jejich.

První okamžení pro bolest nebylo mu lze pozorovati, co vypravovala matka. Ona vypravovala jemu vše, jak se to bylo přihodilo. Muže svého ovšem nejmenovala leč, až když došlo na to, kterak se spustil do propasti, aby odtamtud vynesl drahé tělo dítěte svého.

Staričkový sluha Páně vyložil si tajemnou událost tu poněkud jiným ač neméně

krásným způsobem než rodičové Mariini. Právě: „Již všemu rozumím. Vyplnilo se vroucí přání její, aby nikdy více nemusela světské šaty nositi. Nadto však ukázalo se, že jest duchem strážným a ochranitelkyní této svatyně, již tolik milovala, a jejíž spanilou okrasou byla. By se bylo nepříhodilo toto neštěstí, by nebyla bolest zachvátila matku, a výkřik matky nad smrtí dítěte nebyl poděsil lupiče: byli by bezpochyby provedli, což zamýšleli. Bez pochyby zahnalo je vzkřiknutí, které mne probudilo. A tak ona smrtí svou zamezila, že není oloupena svatyně tato. Ona byla jako druhou lampou domu Božího; a proto když byla první lampa zhašena, shasla i druhá.“

Po té postavili v kapli máry, u prostřed na to místo, kdež se Marie modlívala, prostřeli na ně černé sukno, na nějž mrtvé tělo v bílém rouše uložili. Nebožka v sepjatých rukou držela křížek, ovinutý růžencem, jejíž se byla za živa tak ráda a tak horlivě modlívala. Hedvábné kadeře její splývaly po ramenou, a na hlavě měla věnec, jejíž byla sama včera uvila.

S jedné strany poklekl otec, s druhé máti. Avšak brzy povstal Pierrot i vrhl se k nohám kněze Božího, a s vroucí lítostí, hojné slzy prolévaje, vyznal se z těžkých provinění svých. Po té utišilo se v něm svědomí: útěcha nebeská se rozlila ve srdci jeho, když mu kněz na místě Božím udělil rozhřešení.

Na to klekl opět vedle mrtvoly svého dítěte. Ale nyní zdálo se mu, že se duch dečřin vznáší nad ním a z paprsků posvátné lampy usmívá se naň přelíbezně. Bylo mu, jakoby Marie, dcera jeho, s kůry angelskými sestupovala s nebe dolů, aby se radovala nad hříšníkem, činícím pokání; jakoby i angel strážný, jenž ho byl nikdy i na bezbožných cestách neopustil, teď plesal radostí nad obrácením svěřence svého. Pierrot, chtěje se přesvědčiti, že nesní, pohleděl na máry. A tu zdálo se mu, že vidí libezný úsměch, an Marii pohrává na rtech a po tváři rozlívá se růměnec nebeské radosti.

Nastalo ráno. Umíráček ozval se na vížce nad svatyní. Sousedé vůkolní dobře znali hlas tohoto zvonku, ale bylo jim to

předc divno, jelikož nebylo slyšeti, žeby tu byl někdo stonal. Zvědavost je tedy pudila do kaple. Kterak se ale ulekli, vstoupivše do svatyně! Brzy sdělil jeden druhému, co a jak se bylo stalo. Podezření padlo hned na ony dva lupiče, po nichž ani stopy více nebylo. Že však tu byl Pierrot s ženou u mrtvoly dcery své: nikdo si naň ani nepomyslí, že by též on byl mohl ve zločinu tom míti účastenství.

Veliké množství lidí sešlo se na pohřeb ušlechtilé panny. Mnozí prolévali slze, ale nikoli slze zármutku nad smrtí nebožky: — ji zajisté spíše blahoslavili pro šťastný konec života, jaký si všickni sami přáli; — byly to slze útrpnosti s rodiči, zbavenými drahého dítěte. Matky vyzdvihovaly děti své, i ukazovaly jim mrtvolu, a dítky neodvracely se od ní, nýbrž vztahovaly ruce své, aby ji mohly obejmouti.

Na kopečku Panny Marie bývalo po mnohé časy na hřbitově vídati hrob, jenž se vždy zelenal, krásněji než kterýkoli jiný, a ježž dítky každého dne ozdobovaly čerstvými kvítky.

A tázal-li pak se někdo příčinlivých dítek, kdoby tady v tom hrobě odpočíval, odpovídaly jediným slovem: „*Marie*,“ tak jakoby ona v celém vùkolí jediná toliko panna tímto jmenem se byla nazývala.

Mnoho let na to bylo viděti na blízku dva jiné hroby: bylyť to hroby rodičův Mariiných, kteříž u vysokém stáří vùbec úcty a lásky požívající, zemřeli v Pánu. Pierrot začasté vypravoval podivné osudy svého života, a vždycky sobě přál, aby dlouho ještě po jeho smrti se o tom povídalo, kterak přeodivně ctnost a štěstí jeho, bezbožnost jeho a pokuta za hřích, a konečná lítost a pokání jeho souvisely s *lampou ve svatyni*.

Od

JEm. kardinála

Mikuláše Wisemana

v překladu českém na světlo vyšla

Fabiola čili Církev v katakombách.

Nákladem Dědictví sv. Cyrilla a Methodia. Brně 1857. Str. 597. Cena 1 zl. 30 kr. stř.

Ku prospěchu menšího semeniska v arcibiskupství Pražském prodávají se :

Maria Klement Hofbauer. Životopisný nástin. Od kněze *Václava Štulce*. V Praze 1859. Cena 20 kr.

Bětuška. Obrázky z života ve smíšeném manželství. Od *Ign. Alf. Stelziga*. V Praze 1858. Cena 40 kr.
